

Santa Maria del castell de Saldes

Saldes

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Saldes. Barri Sobirà.
Emplaçament Nord-est del nucli urbà, camí a cal Calderer.

Coordenades:

Latitud: 42.23373
Longitud: 1.73945
UTM Est (X): 395986
UTM Nord (Y): 4676497

Classificació

Número de fitxa 08190-2
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic Gòtic
Segle XII-XV
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Número inventari IPA núm. 3580.
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Solsona. Palau Episcopal. 25280 SOLSONA
Fitxes associades:
[Castell de Saldes](#)
Autoria de la fitxa Cortés Elía, M^a del Agua
Data de registre de la fitxa: ds., 20/10/2007 - 02:00

Descripció

L'església és una capella de petites dimensions que es troba al costat del castell de Saldes, d'una nau amb absis ovalat, coberta amb volta apuntada. L'absis és fet amb pedres de diferents mides sense polir i rejuntades amb argamassa. La primitiva porta està tapiada, a la paret de migdia, formada per un arc de mig punt adovellat i una espitllera també tapiada. La porta actual es troba al mur de ponent, és rectangular amb llinda de fusta. Sobre aquest mur hi ha un campanar d'espadanya descentrat, d'una sola obertura.

L'estructura és de pedra de diferents mides, tot i que molta part està emblanquinat. L'interior està enguixat, amb l'absis tapiat per un envà al que hi ha adossada una fornícula de fusta amb una còpia de la imatge de la Maredeu del Castell ja que l'original es perdé durant la Guerra Civil. La imatge original era de talla de fusta policromada, asseguda en un setial i amb el fill assentat al genoll esquerre. Sembla una capella molt retocada i de la que resti pocs elements originals, probablement sigui de finals del segle XIII o probablement posterior.

Observacions:

La imatge romànica de Santa Maria del Castell de Saldes està desapareguda. Sembla probable que a inicis del segle XX passés a formar part de la col·lecció del Museu de Vic i va desaparèixer durant la Guerra Civil. Era una imatge tipològicament del segle XIII, tal i com es pot apreciar en una fotografia que es conserva. Actualment hi ha una imatge de la Maredeu del Remei.

Història

L'església de Santa Maria fou des dels seus orígens la capella del castell, vinculada a la parròquia de Sant Martí de Saldes. Les primeres notícies del lloc de Saldes són del segle IX, tot i que el castell no s'esmenta fins a mitjans del segle XI, entre els anys 1068 i 1095, quan un tal Galceran presta homenatge al comte Guillem Ramon de Cerdanya, comte del Berguedà, pels castells que tenia al seu feu, entre ells el de Saldes. A mitjan del segle XIII es confirma l'existència de dues esglésies a Saldes, la del castell dedicada a Santa Maria, i la del poble dedicada a Sant Martí i considerada al segle XIV la principal. El 1259 Galceran de Pinós institueix al castell Guillem, clergue de Santa Maria, i els seus fills, per que el servissin perpètuament en la guàrdia del lloc. El 1288 el mateix Galceran de Pinós estableix benefici a favor de P. Pontii, clergue de Gresolet que més tard serà nomenat rector de Sant Martí, amb obligació de fer-hi continuada residència. Així queda palès pel fet que Galceran IV de Pinós en el seu testament deixa 100 sous a Sant Martí i només 50 a Santa Maria. El 1312, en una visita al deganat del Berguedà, no s'esmenta, probablement perquè estava vinculada a Sant Martí. Al segle XVIII encara era sufragània. A l'arxiu parroquial hi ha un document de 1902 que diu que un devot de la Maredeu del castell es va comprometre a sufragar les despeses per l'obra del petit retaule en que està col·locada la imatge i pintar la capella. La carta va dirigida al Bisbe de Solsona.

Bibliografia

AA.VV. (1985). Catalunya romànica. Vol. XII, El Berguedà. Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona.
CASCANTE, P. (2004). El castell de Saldes. A L'Erol núm. 80. Pàgs. 22-27. DALMAU, R., CATALÀ, Pere (1976). Els castells catalans. Vol. V. Dalmau Ed. Pàgs. 935-943. Inventari Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, fitxa núm. 3580. Generalitat de Catalunya. 1990. MONREAL, Ll., MARTÍ de RIQUER (1958). Els castells medievals de Catalunya. Vol. II. Barcelona. Pàgs. 146-151. VIGUÉ, J. ; BASTARDES, A. (1978). Monuments de la Catalunya Romànica. El Berguedà. Artstudi edicions. Barcelona.

